

Hava Hastanesinde Yapılan 3712 Üst Gastrointestinal Sistem Endoskopisinin Sonuçları

Dr. Şeniz SEVİNİR, Dr. Cengiz BEYAN, Dr. Tevfik KÜÇÜKBAŞ, Dr. O. Adil SARP

Özet: Ocak 1989 ile Temmuz 1992 tarihleri arasında ki dönemde 3712 olguya üst Gastrointestinal sistem endoskopisi yapılmıştır. Olguların 1044'ü (%28) normal olarak değerlendirilirken, 2668 olgu (%72) patolojik olarak değerlendirilmiştir. Endoskopisi yapılan 3712 olguda gastrik lezyonlar %30, duodenal lezyonlar %38.8, özofagus lezyonları %3.1 oranında saptandı. Gastrit ve duodenit en sık rastlanan patolojik bulgular olup, tüm endoskopilerin %33.8'ini, patolojik endoskopilerin %47'sini oluşturdular.

Summary: THE RESULTS OF UPPER GASTROINTESTINAL TRACT ENDOSCOPY IN 3712 CASES

We performed upper gastrointestinal tract endoscopy in 3712 cases between January 1989 and July 1992. Out of these cases, 1044 (29%) were assessed to be normal, and the other 2668 cases (72%) being in pathological views. The endoscopic pathological lesions of 3712 cases located at the stomach (30%) the duodenum (38.8%), and the oesophagus (3.1%). Gastritis and duodenitis were most common pathological findings, and included 33.8% of all cases, and 47% of the pathological cases.

Anahtar kelimeler: Endoskopi.

Key words: Endoscopy.

Gastrointestinal sistem hastalıklarının tanı ve tedavisinde endoskopi, diğer tetkiklere göre giderek daha fazla yer tutan bir yöntem olmakta ve yaygınlaşmaktadır (1,2,3). Hastanemizde 1989-1992 yılları arasında 3712 olguya özofago-gastroduodenoskopi yapılmış ve aldığımız sonuçlar değerlendirilmiştir. Çalışmamızda endoskopik tanı koyduğumuz hastalıkların tiplerini ve lokalizasyonlarını araştırdık. Yaş gruplarına ve cinsiyetlerine göre dağılımını inceledik.

GEREÇ ve YÖNTEM

1989 ve 1992 tarihleri arasında, hastanemiz polikliniklerine başvuran veya yatırılmış olan toplam 3712 olguya üst gastrointestinal sistem endoskopisi yapılmıştır. Hastalar işlemden 12 saat önce aç bırakılmış ve endoskopiden 10 dakika önce jetokain ile topikal farenks anestezisi uygulanmıştır. Hasta sol yan yatar pozisyonunda iken,

deneyimli hekimler tarafından endoskopi işlemi yapılmıştır. İşlem yapılırken Olympus GIF Q 10 ön görüşlü endoskop kullanılmıştır. Lezyonlar lokalizasyonlarına göre ve kabul edilmiş sınıflandırmalara uygun olarak değerlendirilmiş, malignite şüphesi olan lezyonlardan biyopsi alınmıştır (1,3). Gastrointestinal sistem kanaması nedeniyle yapılan acil endoskopiler çalışmaya alınmamıştır.

BULGULAR

Üst Gastrointestinal sistem endoskopisi yapılan 3712 hastanın 2462'si erkek, 1250'si kadındır (E/K:1,9/1). Tablo I'de endoskopisi yapılan tüm olguların yaş gruplarına ve cinsiyetlerine göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo I'de görüldüğü gibi olguların çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır. Olguların 1044'ünde (%28) patoloji saptanmamıştır. Erkeklerin %23.9'unda kadınların %36.3'ünde endoskopi normal sınırlarda bulunmuştur. Normal olgular

Tablo I: Tüm Endoskopik Olguların Yaş ve Cinsiyet Dağılımları.

Toplam: 3712 (% 100)	20-29 Yaş	30-39 Yaş	40-49 Yaş	50-59 Yaş	60+ Yaş
Erkek: 2462 (%66)	1499 (%40)	526 (%14.2)	225 (%6)	148 (%4)	64 (%1.7)
Kadın: 1250 (%34)	505 (%13.6)	327 (%8.8)	217 (%5.8)	125 (%3.3)	76 (%2)

erkeklerde 20-29, kadınlarda 20-39 yaş grubunda daha sık görülmüştür (Tablo-II).

Endoskopik muayenelerin 2668'inde patoloji saptandı. %38.8 oranında duodenum, %30 oranında mide ve %3.1 oranında özofagus lezyonuna rastlandı (Tablo III).

Gastritler ve duodenitler tüm olguların %33.8'inde saptanmıştır. Bunların %89'u akut, %11'i kronik olgulardır. Akut olgular erkeklerde 20-29, kadınlarda ise 60 ve üzeri yaş grubunda daha fazla görülmektedir. Kronik olgular ise erkeklerde 50 ve üzeri, kadınlarda 60 ve üzeri yaşta daha sık olmaktadır (Tablo IV).

Ülseri bulunan hastalar tüm olguların %29.8'ini oluşturmaktadır. Özofagusta ülser yalnız bir olguda görülürken, ülserlerin %12'si mide, %87'si duodenum yerleşimli idi. Gastrik ülserler erkeklerde 40 yaşın üzerinde, kadınlarda 30 yaşın üzerinde sık bulunmuştur. Duodenal ülserlerin sıklığı ise erkeklerde 30-39, kadınlarda 20-49 yaşları arasında fazladır (Tablo V). Toplam 3712 olguda; %1 oranında hiatal herni, %1.2 oranında özofajit, %0.1 özofagus polibi, %0.1 özofagus varisi, %0.1 özofagus darlığı, %0.1 divertikül ve 1 olguda akalazya bulunmuştur. Midede görülen patolojilerde 1 olguda menetrier hastalığı, 5 olguda intestinal metaplazi (%0.1), 17 olguda gastrik polip (%0.4) saptanmıştır. 32 olguda malignite (%0.8) bulunmuş olup, bunların 4'ü özofagus (%0.1), 28'i mide (%0.7) yerle-

şimliydi. Özofagus kanseri olgularının 3'ü erkek, 1'i kadındı. Hepsi 40 yaşın üzerindeydi.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Üst gastrointestinal sistem hastalıklarında endoskopi diğer yöntemlere göre potolojilerin saptanması, izlenmesi, biyopsi alınması ve terapötik girişim yapılması bakımından pek çok avantaj sağlamaktadır (1,2,3).

Ülkemizde giderek yaygınlaşan endoskopik incelemeler hakkında yayınlar henüz az sayıdadır (4,5). Biz de ülkemizin değişik bölgelerinden gelen hastalardan oluşan 3712 olguluk serimize ait sonuçları değerlendirerek çalışmalara katkıda bulunmayı amaçladık. Olgularımızın %28'inde endoskopi normal olarak değerlendirirken, bu oran Hacettepe Tıp fakültesinde %34, Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesinde %25.6 oranında bulunmuştur (4,5). Yurtdışı yayınlarında normal gastroskopi oranları Sudan'da %42, Kuveyt'te %20, Lahay'de %19 olarak bildirilmiştir (1,6,7). Olgularımızdaki normal endoskopi oranları cinsiyete göre incelendiğinde; normaller kadınlarda erkeklerden 1.5 kat fazla görülmüştür. Yine kadınlarda 20-39 yaş, erkeklerde ise 20-29 yaş grubunda sıklığın arttığı izlenmektedir. Kadınların %36.3'ünde endoskopi normal sonuçlanmıştır.

Normal dışı bulgular anatomik lokalizasyonuna göre sınıflandırıldığında; özofagus, mide ve duo-

Tablo II: Endoskopisi Normal Olan Olguların Yaş ve Cinsiyet Dağılımları.

Toplam: 1044	20-29 Yaş	30-39 Yaş	40-49 Yaş	50-59 Yaş	60+ Yaş
Erkek: 590 (%23.9)	424 (%28)	99 (%18)	35 (%15)	24 (%16)	8 (%12)
Kadın: 424 (%36.3)	206 (%40)	122 (%37)	65 (%30)	42 (%33)	19 (%25)

*Her yaş grubu Tablo-I'de verilen olgu sayılarına göre oranlanmıştır.

Tablo III: Lezyonlar ve Lokalizasyonları.

Özofagus :	116 (%3.1)	Miden:	1110 (%30)	Duodenum:	1442 (%38.8)
Hiatus hernisi	40 (%1)	Gastrit	923 (%24)	Duodenit	335 (%9)
Özofajit	46 (%1.2)	Akut	783 (%21)	Ülser	963 (%25.9)
Kanser	4 (%0.1)	Kronik	140 (%3.7)	Kronik*	144 (%3.8)
Polip	5 (%0.1)	Benign Ülser	142 (%3.8)	Değişiklik	
Varis	9 (%0.1)	Kanser	28 (%0.75)		
Darlık	5 (%0.1)	Polip	17 (%0.45)		
Divertikül	4 (%0.1)				
Akalazya	1				
Diyafragma	1				
herni					
Ülser	1				

* Bulbus deformasyonu, obstrüksiyonu gibi anatomik değişiklikler.

denum yerleşimi sırasıyla %3.1, %30 ve %38.8 oranında bulunmuştur. bu sıralama Hacettepe Tıp Fakültesinde (%15, %20, %30), Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesinde (%10, %40, %50), Kuveyt (%20, %40, %60) grupları ile uyum göstermektedir (4,5,7) sudan (%24, %10, %19) ve Lahey (%31, %31, %19) gruplarında ise lokalizasyon oranlarında farklı sonuçlar elde edilmiştir (1,6).

Özofagusta 46 olguda özofajit (%1.2), 40 olguda hiatus hernisi (%1) görülmüştür. bu oranlar hacettepe Tıp Fakültesinde %5, %7, Türkiye Yüksek İhtisas hastanesinde %4 ve %1.2 olup, bizim sonuçlarımızdan daha yüksektir. Özofagus varisi olgularımızın %0.1'inde mevcutken, diğer gruplarda daha yüksek oranda özofagus varisi görülmüştür.

Mide patolojilerinden en sık görüleni gastritlerdir (%24). Çalışmalar karşılaştırıldığında gastrit en fazla Kuveyt (%31), en az Sudan grubunda (%6) görülmüştür. Çalışmamızda gastrit olguları hem erkek hem de kadınlarda 20-29 yaşları arasında sıklık göstermektedir.

Gastrik ülserlerin toplam olgulara oranı %3.8'dir. diğer sürilerde Sudanda %0.7, Hacettepede %3, Kuveyt'te %5.9, Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesinde %6 ve Lahey'de bu oran %13.5'tir (1,4,6,7).

Kendi grubumuzda gastrik ülserin erkeklerde 40 yaş, kadınlarda 30 yaş'ın üzerinde daha çok görüldüğünü saptadık.

Kuveyt grubunda gastrik polipler %0.4, Hacettepe

Tablo IV: Gastrit ve Duodenitlerin Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımları.

Toplam:	1258 (%33.8)	20-29 Yaş	30-39 Yaş	40-49 Yaş	50-59 Yaş	60 + Yaş
AKUT E: 1118 (%30.1)	773 (%20.8)	535 (%35.7)	147 (%27.9)	51 (%22.6)	23 (%15.5)	17 (%26.5)
K: 140 (%3.7)	345 (%9.2)	149 (%29.5)	78 (%23.8)	56 (%25.8)	35 (%28)	27 (%35.5)
KRONİK E: 140 (%3.7)	108 (%2.9)	57 (%3.8)	18 (%3.4)	10 (%4.4)	14 (%9.4)	9 (%14)
K: 32 (%0.8)	32 (%0.8)	15 (%2.9)	6 (%1.8)	5 (%2.3)	3 (%2.4)	3 (%3.9)

E: Erkek, K: Kadın

* Her yaş grubu Tablo-I'de verilen olgu sayılarına göre oranlanmıştır.

Tablo V: Ülserlerin Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımları.

Toplam:		1105	(%29.8)	20-29 Yaş	30-39 Yaş	40-49 Yaş	50-59 Yaş	60 + Yaş
MİDE ÜLSERİ	E:	96	(%3.9)	19 (%1.2)	21 (%4)	28 (%12.4)	19 (%12.8)	9 (%14)
142 (%3.8)	K:	46	(%3.6)	2 (%0.3)	16 (%4.9)	13 (%6.0)	9 (%7.2)	6 (%7.9)
DUODENUM ÜLSERİ	E:	703	(%28.5)	389 (%29.5)	190 (%36.1)	73 (%32.4)	44 (%29.7)	7 (%11)
963 (%25.9)	K:	260	(%20.8)	108(%21.4)	77 (%23.5)	46 (%21.2)	18 (%14.4)	11 (%14)

E: Erkek, K: Kadın

* Her yaş grubu Tablo-I'de verilen olgu sayılarına göre oranlanmıştır.

tepe grubunda %1.1, çalışmamızda ise %0.4 oranındadır (4,7).

Lezyonların çoğunluğunun lokalize olduğu duodenumda en çok ülserler (%25.9), ikinci sırada kronik değişiklikler (%9) ve duodenit (%3.8) oranında gözlenmiştir. Çalışmamızda duodenum ülserleri erkek ve kadınlarda 30-39 yaş grubunda daha sık bulunmuştur. Duodenum ülseri Lahey grubunda %5.5 gibi düşük bir oranda, Kuveyt grubunda ise bizimkinden biraz yüksek (%29) bulunmuştur (1,7). Duodenum ülserlerinin gastrik ülserlere oranı karşılaştırıldığında; Lahey'de 0.4:1, Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesinde 2.7:1, Kuveyt'te 5.1:1, Hacettepe'de 5.3:1, çalışmamızda 7:1, Sudan'da ise 25:1 değerindedir (1,4,7). Tablo VI.

Gastrik karsinoma oranı çalışmamızda %0.7'dir. Diğer serilerde bu oran %1-4 arasında bulunurken bizim gastrik karsinomalarla daha az karşılaşmamızı ileri yaştaki hastalarımızın diğer çalışma gruplarındakilerden sayıca az olmasına bağlamaktayız. Gastrik ülser/gastrik karsinoma oranı ise çalışmamızda 5.4:1, Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesinde 2:1, Lahey'de 6.7:1, Kuveyt'te 5.9:1 iken, farklı olarak Hacettepe'de 0.75:1 ve Sudan'da 0.7:1 oranında bulunmuştur (1,4,6).

Çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçlar Türkiye ve yurt dışındaki merkezlerde yapılan diğer çalışma sonuçları ile uyumludur. Farklılık hastalarımızda özofagus varisleri, gastrik ülserler ve malignitelerin daha az sayıda görülmesidir. Gastritler ve duodenum ülserleri serimizde tüm patolojik bulguların yarısını oluşturmaktadır.

Tablo VI: Değişik Merkezlerin Endoskopi Sonuçları.

SONUÇLAR	Hava Hast. (3712)	Yüksek İhtisas Hst. (10.282)	Hacettepe Hast. (5000)	Sudan (2500)	Kuveyt (8680)	Lahey (200)
Normal	%28	%25.6	%34	%42	%20	%19
Hiatal Herni	%1	%1.2	%7	%5	%15	%7
Varis	%0.1	%2.5	%5	%9	%4	%1
Gastrit	%24	%26	%10	%6	%31	%13.5
Gastrik Ca	%0.7	%3	%4	%1	%1	%2
Gastrik Ülser	%3.8	%6	%3	%0.7	%5.9	%13.5
Duodenal Ülser	%25.9	%16	%16	%17	%29	%5.5
D/G Ülser	%1	2.7/1	5.3/1	25/1	5.1/1	0.4/1
Duodenit	%9	%18	%11	%13	%10	%12.5

D: Duodenum, G:Gastrik, Ca: Karsinom

KAYNAKLAR

1. GIBB SP, LANEY JS, TARSHIS AM. : Use of Fiberoptic Endoscopy in Diagnosis and Therapy of Upper Gastrointestinal Disorders. Med. Clin. North Am. 70: 1307-26, 1986.
2. EASTWOOD GL.: Endoscopy. Manuel of Gastroenterology Diagnosis and Therapy. 15-20, 1988.
3. ROUSS WA.: Premedication for Upper Gastrointestinal Endoscopy. Gastrointest. Endosc. 35: 120-6, 1989.
4. ŞİŞMEK H, TELATAR H, KARACADAĞ S, KAYHAN B, BATMAN F.: Upper Gastrointestinal Endoscopy in Turkey: A Review of 5000 Cases (letter) Gastrointest. Endosc., 34(1): 68-9, 1988.
5. ATEŞ B, BOYACIOĞLU S, CANER ME, HILMİOĞLU F, GÖKÇE I, GÖREN A, ŞAHİN B.: Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesinde Son İki Yılda Yapılan 10282 Üst Gastrointestinal Sistem Endoskopisinin Değerlendirilmesi. Gastroentero Hepatoloji. 2: 86-88, 1990.
6. FEDAIL S, HOMEIDA M, ARABA B, GHANDAUR Z.: Upper Gastrointestinal Fiberoptic Endoscopy Experience in The Sudan. Lancet, 2: 897-9, 1983.
7. NAKİB BA, RADHAHRISHAN S, LIDDAWI HA.: The Role of Gastrointestinal Endoscopy in a Developing Country. Endoscopy, 18: 37-9, 1986.